

ELŐFIZETESI ÁRAK:

Helyben házhoz hordva
és vidékre postán küldve:
Egész évre . . . 4.—
Félévre . . . 2.—
Negyedévre . . . 1.—
Egyes szám ára . . . 10

ALSÓ-LENDVAI HIRADÓ.

VEGYES TARTALMU HETILAP.

MEGJELEN MINDEN VASÁRNAP.

HIRDETÉSI DIJAK:

3 hasabos petitsor egy-
szeri hirdetésnél soronkint
6 kr. többszöri hirdetés-
nél 5 kr. Helyegyi 30 kr.
Nyilvántartási díj 10 kr.

SZERKESZTŐSÉGI IRODA:

Kanizsa utca háva a lap szellemi részét illető minden
kérdemény intézendő.
Kéziratok vissza nem adatnak.

FELELŐS SZERKESZTŐK:

PATAKY KÁLMÁN és VACHOTT KAROLY.
Kiadó és lapfolyónos: Kardos G.

KIADÓHVATAL:

Fütcza háva az előzetesek és a lap szét küldésére
vonalkozó felszólalások intézendők.

A gyermekek halandósága.

A modern europai államok legtöbb kormányása és a tudomány kiváló tekintélyei által évtizedek óta a közegészség és társadalmi viszonyok javítására irányuló és közös törekvéssel megindított mozgalmak közül, a gyermekek nagymérvű halandóságának lehető csökkenése elérése céljából fellobbant eszme maig sem érte el ama érdeklődés fokozatát, mely a nemzet életérdekeit, úgy összeseget mint egyes családját érintő kiváló fontos ügy valóban megérdemlenti: annál kevesebb még csak megközelítőleg érték el ezen férfiak azon nem-szél megvalósítását, melyet maguk elé kitűztek.

Mig eddig, mindazon a törvény által e tekintetben elírt fontos és észszerű intézkedések, melyekhez a köröriséti intézmény is tartozik és melyek különösen a hétvéni aluli gyermekek orvoslatajának kötelezettségére és erőlyes foganotlatásának kitérjednek, kielégítő eredményre nem vezettek: mivel: nyíi még nem is történehetett, a mennyinek a társadalom, sőt az emberiség érdekében történni kellett volna. És így a gyermekek haladozása — habár a legközelebbi évek alatt e járás területén jelentékeny módon alább szállt, — most is még tetemesnek mondható.

Hogy az ügy sikertelensége megmagyarázására némely jellemzés adjunk, elég

azt mondanunk, hogy még az intelligens osztályban is mindig akadnak oly emberek, a kik ki nem bontakoznak azon téves nézet és hézagos felfogások horgonyából, melyek hagyományos szokás szerint a családokban a gyermekek nevelése terén irányadók és mely főleg azon nézetben kulminál, hogy a gyermekek éntrendi módjának szabályozása egy »nébants virág», melyet a szülők belátására kell bízni. S így a legbizgőbb törekvések és megdönthetetlen elvekkel egybekötött eszme a nép tengeri tudatlansága szikláján hajótörést szenved. A maró féreg, — mely a nemzet testét lassanként felémészteni fenyegeti, — egyre nagyobb és nagyobb gomolyodik, oly annyira, hogy végre ki sem lesz irtható, mivel a szakfériak komoly szavai, a mik az emberiség és az állam jóléte érdekében kötelezőségeiben állónak tartottak, még az értelmiség körében is elhangoznak.

Csodálkozhatunk-e tehát, ha a hazai sajtó, évenként közzét statizikai adataikkal, szomorú képet lepez zsemeink elé és hogy mindenkor azt a vádaskodást kell hallanunk, hogy hazánkban a gyermekek haladása nagyobb mint bármely modern civilizált államban.

Ily viszonyokkal szemben, nemcsak a humanitásra való tekintettel, hanem a nemzet közgazdasága és véderője érdekében is szükséges, hogy a bajon segítve legyen, mert, hogy mennyi hátrány a nemzet köz-

gazdasági viszonyaira is, ha annyi gyermek termelő kora előtt meghal, az bővebb indoklásra nem is szorul.

S valóban segíteni is lehetne a dolgon, pedig még valami nagyobb áldozat nélkül is, ha az állam az ügy komolygághoz képest a közegészségi törvény szigorú keresztül vitele mellett, a további első közegésekben is létező gyermekek rendszeres gyógykezelését és a lenelcek és dajkaságba adattak fölötti felügyelés gyakorlatát lehetőleg megkönnyíti, főleg ha az azon tényezők, melyek közvetlenül érintkezésbe állván a néppel, és annak életmódjára és eszeleményire hatékony befolyást gyakorolhatnak, hazafias érdeklődés folytán, ezen életkérdési ügyet erőlyesen és következetesen támogatnák és a gyermekek orvosoltatását a nép szívére kötnék.

Megengedjük, hogy ez fáradozás, utbaigazítás és az állam részéről kis finansziális áldozatba is kerülne, de ott, hol ezek élele megzartásáról és a nemzetnek jövőjéről van szó, ilyenmű költségek számba sem jöhetnek.

Hogy mily jogos követelésünk, arról a következő ékeszülő adatok szomorú tanúságot adnak: Hazánkban a csesemőkorban átlag 25—26%, tehát a születeteknek negyed része már az első életévben elhal, — ide nem számítva a halva születetteket, kikkel együtt a halalozás körülbelül 30%-ra felrug. Az összes gyer-

TÁRCZA.

Hungaria Allegorica!

Csatak hevén kipiáltal

Halvány voltál küzdés után;

De keményebb lett karod

Nött erővel pezsdult véred.

S ezer ár ha zúdult néked.

Csak tisztábbra moshatott;

De most belül tépi a baj szivedet,

Arczod olyan beteges, mi lesz veled!

Fajdalom az osztályrészed,

Megféleled kenyeredet,

S a kinek adsz, rád támad;

S ha általad kitáplálva

Tekintélye van s formája

Téged hirdet szolgának.

A merre nép él a földön, tisztel az,

Csak az az egy gunyol, melyet támogatst!

A levegőt megmérgezte,

Fényes gyilkot küldött ide

A nyugovó oroszlan,

Hit, menyország? De porias!

Hitves hűség? . . . Elvez, mulass!

Ma lényüzés, és aztan?

Kopálás. A koldusbot lett sajtod,

Csakhogy nagyobb ujjaddal fent szorítod.

A sógnornak kéz nem elég,

Lelked után sóvárog, ég.

Feszegte nyelvedet,

Övét még ránk parancsolja,

Igy lenémk mi belé olva:

Tünni még ezt is lehet?

Ha hagynak, úgy Magyarozágnem lesz -vot!

Mint a sárkón, vagy térképen, neve holt!

Arczodon bú, bántódás ül,

De szemed ég lelki tüzzel,

F-lsugarak mindenütt,

Tiszán, Dunán túl és innen

Fényed nélkül vidék ninesen,

Nemes lelked most elmegt.

Ily homlokka! s szívvel csak az mely tetter,

A kinek van multja és van jövője!

Falvy János.

A honvéd.

Zokogva üvölt, a zord északi szélvész, a havat gorombán hordja a járó-kelek arzabja, végig sivat a fehérre meszelt földön, majd róttal tanczot jarat, a hó kristályokkal, felhívén a sötét eszallatlan éjbe, majd zokogva csapja őket vissza.

A fák kopasz agai hóvelelkekkel tetkeznek a ragadozó állatok velót rászó bömölése a bag lyuk sikoltozása, még véresebbé tették a vad éjjet.

A távoból néha-néha midón a fergeteg megfordul, hallatszák a közeli falu harangjainak néma bugrisa, olyan az mint a vézes felhők közt a szivarvany. Mert oh az a harag mily édes reménynyel tölti el az ember keblét, a pusztulásnak ezen éjjelen.

Es ime mégis egy alak mozog totva, — nem mozog, fut — rohan; — fakó homvód ruhajan a szel sivitva tyútol keresztül, — arca dult keblében a szenvedélyek harezá hullamzik, — kezét fenyegetog emeli fel s kiált:

— Zugi csak goromba fergeteg! A multak vihara rémesebb vala! mert halalt hozdozott két-
dű fügyvere! s töled félénk? . . . S mégis —
mar egy éve, hogy el uzott a szent földről, mely
hazam s melyben boldogságom rozsa bimbaja
van! — . . . S mi kergette el? Tan a fergeteg

mekek halandósága 0-5 élet évig 45-50 00 tesz ki.

S ha ezen egészségtelen viszonyok közvetlen okai után nyomozunk, tapasztalásunk alapján azon eredményre jövünk, hogy mindunk egészen más körülmények forognak fenn, mint a nagy városokban, de ezek jó akaratral és kitartással, valamint kellő felvilágosítás és népszerű ismeretek által könnyen orvosolhatók lennének.

A nagy városokban, azon szerencsétlen teremtények legnagyobb száralékkal szerepelnek a gyermekek halotti listáiról, a kik a társadalom legnyomasztóbb viszonyai közt jöttek a világra és a legsanyarabb viszonyok közt élő szülők által dajkaságba adattak. Ezek a sajnálatra mélyre kódotomások szerint, többnyire környékenteli kileszenek téve kegyetlen czélljú megvalósítására, azon szomorú sorsnak, mely dajkaságba adásuk által rendszeren bekövetkezni szokott.

Minálunk a dajkaságba adottak száma aránylag kicsiny, tehát jobban nyilvántartható és könnyebben felügyelhető, bár még mindig elegendő nagy arra, hogy a közirgatási hatóság figyelmét és tolytonos felügyelését igénybe vegye. Népünk sokkal vállalásosabb is, es jobb indulatu, semhogy binös cselekmények által saját gyermeke életét kockázza tenné.

Minálunk a gyermekek egy része az alsóbb osztályú családokban az apólonők tudatlansága miatt elhal, mivel a csecsemők ápolására szükséges ismeretekben, általában felnevelésre kívántató életrendi szabályok megtartásában tájékozatlanok; — azzal jár még a nyomor és néha a családok könnyelműsége is, melynek gyermekei veszélyesültek testi gyöngöseség, életképtelensége, esetleg a kellő gondviselés elmulasztása és a mi fő, gyermekei megbetegedése esetén az orvosoltatás elhanyagolásának tulajdonítják. — Leszámítva a véletlenség általí haláleseteket, melyeknek a gyermekek némelykor szülői gondviselés vetkes elmulasztása, de legtöbb esetben tavaszi és nyári idényen a mezei gazdasággal járó bokros és elkerülhetlen teendő következtében felügyelet nélküli ha-

gyások által kívánnak téve, valamint azon haláleseteket is, melyek tapasztalás szerint ama idő óta behozott szokásnak tulajdoníthatók, hogy a leggyengébb korban levő csecsemőket téli időben minden életrendi szabályok ellenére könnyen felöltöztetve mértföldnyi távolságra eső községekből megkérészetelésük végett a templomba viszik.

Az intelligens körökben pedig az újabb időben nagyon lábra kapott műlessen készült pötszerekkel való gyermekápolás, melynel rendszeren takarékosagyi szempontból azon visszeszedés is történik, hogy azzal együtt a csecsemőket életkorával még össze nem férhető mindenféle eledelekkel tartják, számos gyermek életét kockázza teszik; mert semmitféle oldalról a gyermek élete oly gyakran és oly komolyan nincsen veszélyeztetve, mint épen az emésztési zavargások és bántalmak által, melyek az első élethavakban szabályellenes táplálás által idéztek elő.

A modern szoptatás elmulasztása tehát, mely néha elkerülhetlen szükséges, gyakran azonban éppen nem igazoltatható sok gyermek életébe körül, a mi újabb időben minden kétséget kizáró módon kísérletegel az által bizonyult be, hogy a leggyengeségrebb állatból való téve, csak addig csírámentes, míg teljes légmentesen ellátott ivergekben tartatik, hová a levegőből származó gombák és mindazon szabadszemmel nem látható alsóbb rendű dzalagok (bakteriumok) melyek életüket pusztítják be nem hatolnak, — és hogy a heveny, gyors és béluhatu, mely nyári idényben számos gyermeket rohamosan a sírba visz, a teljesen légmentes ivergél el nem látott és kellőleg meg nem forralt téve használata közvetlen káros befolyásának tulajdonítható.

Am elmondottakból kitínik, hogy a tudomány férfúli elég érthetően és elég világosan nyilatkozta, a gyermekek halandósága lehető eszökkenése ügyében és hogy azoknak is igazuk van, a kik azt mondják, hogy itt nem elég a sajnálkozás, hanem itt segíteni is kell a dolgon, mert a családunk legnagyobb kincsé a gyermek-válamint az allamnak legnagyobb kincsé,

boldogult trónörökösünk egykori mondása szolgál az ember.

A mint értesülünk megéklen igen buzgó és rendkívül tevékeny tisztí forvosa, egészségügyi tanácsos ur e tekintetben a legközelebbi bizottsági ülésen egy indítványt fog betervejeszteni, kívánjuk, hogy annak legjobb sikere legyen.

Meg kell még vallanunk, hogy a gyermek felnevelésére szükséges szabályok megtartásának keresztül vitele a népdél alig legyőzhető nehézségekre akad, azonban mi azt hisszük, hogy jó akaratral és kitartással mégis nagy eredményt érhet nekünk el, — de a dolgon segíteni kell, mert lassu viz partot mos.

Dr. Király Mór
járás-orvos.

Irodalom.

Megjelent Mérel Ignác könyve és zeneműkereskedésében Készítvényen Hanny Béla 10 eredeti népdala az 13. szöveg Vasváry Bláról. Tartalma: 1. Szent-Iványi határban. — 2. Hej a szerelm. — 3. Hamis kis leány. — 4. Nem is ezukor. — 5. Píros rózsát. — 6. Erőse hűjú a dió. — 7. Pírosan érik. — 8. Ha elmezyek. — 9. Késő őszel. — 10. Bakagórró nota. Ára 1 ft 50. Hanny Béla, a fiatal magyar zene-szerző-nemzedék e törekvő és tehetséges tagjának műveit hazánkban még aránylag kevesen ismerik, de annál inkább méltányolják külföldön, hol eddigi szerzeményeinek tulvómóré megjelent. Chopin stílusban írt Valse-jai és Mazurkái nagy kedveltségű iverdenek és legutóbban második kiadásban jelentek meg. De legnagyobb sikert ért el „Dances Hongroises” (magyar táncok) című négykézre írt dolozatával (I. 2. 3. 4. füzet) melyek közül az I. II. füzet aránylag igen rövid idő alatt második kiadásban hagyta el a sajtót. Különösen kiemelendő e művekrol, hogy szebbnél szebb magyar darabok vannak benne feloldozva finom, izéles átiratban, mindvégig tisztesítő elegans módorban, mely helyült nemesebb Classikus változatokban, az eredeti magyar zamatos Rhythmus gondos megőzése mellett. Az összes hazai sajtó igen kedvezőleg és elismeréssel nyilatkozott rólok. Kiadó nem kímélte a költséget sem fáradságot, hogy Hanny Béla legújabb munkája, mely belsőkrékre méltan sorozatik előbbi műveivel, izéles és esinos kiállításban hagyta el a sajtót és tette ezt azon reményben, hogy a nagyérdemű magyar műpártoló közönség

zugasa? . . . Hah gyalázat! mi? A hon árulás! . . . Ugy-e nevezsz? Kaczagbatsz, hisz magyar a magyart falta föl!

S ekkomoróvá ballagott tova . . .

— 'Hol nyugosztok én jóbajtársaim? Hol kudunk együtt? S hol nyertek én halált a szent harc alatt? Branyiczki! — hajh! — nincs — folytata tompán — eltunt minden. Most már csak az emlékezet sílány foszlánya tartja fenn a dicső napokat!

— Es én mégis csak élék! — élék és barátságok hazatáml; számkivetett az idegen sajtó hazamból, Gyavaság, tehát a magyarnak saját hazájban sínes otthonba? . . .

— Gyermekek voltam midőn elítávozom, és most — megtört agy vagyok; — bár az évék még nem súlyosodtak vállamra, az idő nem szántott barádat arcomra, a fájdalom nem hité hópelyhet fejémmre, a szerelm még hevíl szívemben, — s mégis agy vagyok, elszáradt fa, melyet vén korabá tettek más földbe át!

Elhallgatott, — szeméibe könyvek tolnak: s a szív patáka elakarta a fekete szemeket, melyek oly edesen pihentek egy szép barna leánygyermekben, s melyek, úgy fellángoltak a hazaméltán! Ifjú még — s maris hontalán! számköveztve van hazájából, — nem szabad megcsokolni azt a szent földet, mely bölcsője vála, hol

szülő faluja van, hol az a szép barna firtű gyermekéján pihent most édes álmát; — túl a hegyen a Duna által leosztott partokon van mind ez elrejtve! De ő küzd az idő vas markával, a gaz porozólok kemelésével, — siet hazájába!

Oh ez ez a kérérlhetlen sors megtagadta tőle a boldogságot, hogy hazáját megégyezzer lassú!

Bágyadság fogta el! — s a lábák is lassankint megtagadták a szolgálatot, az ifjú réműve látta a szerencsétlen lassu halat, érezte hogy hatalmas ellenséggel áll szemben melyet legyőzni képtelen. Egy fához dult!

— 'Jének! — sohajt szégyén s a végig gördülő kök megfagyott napbarmitotta arezen, — légy boldog ha én nem boldogíthatlak! — boldogítsd más! Megérdemled anyagi gyermek hisz oly forrón szeretted! Szívem szakad meg, ha arra gondolok, hogy örökké válnunk kell! Pedig ugyan: En annélkül halok meg hogy láthatnák! Gondolj olykor a szégyen harcosára, aki számköveztett hazájából a szarrok; En örökdiu fogos felett, hogy végtelen boldog légy? Elj az idő, dattal hogy jó László! az a harcmezőjen halt meg — nem pedig hogy az erdei állatok lakomája lón!

Resszettek! Nem a halálról — de a halál nemétől undorodott. De eszkahmar öröm villant

fel dermedt homlokán, attillája zsebébe nyult s kihuzta azt a kis pisztolyt, mely hű kísérője, s most szabdoitja leend. — s ajiához akara vomni de a kezék is megdermedtek, borzadva látta ezt! — Eróm júi csak egy percze vissza! — sutógó — s a pisztoly ravaszához szorítva mezfagyott új-ját.

— Isten veled hazám!

— Eljen a honvéd!

— És most Ur Isten segíts meg szégyény harcosodat!

S megakará rantani a ravaszt.

Oh de a megmerevült ujjának hasznát nem lehetne venái.

Borzadva futotta át testét midőn a közelből már hallotta a vadak ordítását, kik jó falatra számítanak.

Szólni nem tud, de azért mozognak ajkai. Imádkozott, — és a jó ég meghallgatta a szégyény hontalannak ohaját.

Lábai nem bírták, s elbukott. Azon pillanatban a szívéhez szorított bajtárs hatalmas durranással eljűz az ácsorgó farkasokat, hiénákat, — és egy újú élet költözött társai közé.

A szél szomoruan zugta körül a nonvéd holttestét, melyben a szív teli reményekkel indult utnak, s miként teljesültek? . . . — egy sarga

mekek halandóságára 0-5 élet évig 45-50 00 tesz ki.

S ha ezen egészségtelen viszonyok közvetlen okai után nyomozunk, tapasztalásunk alapján azon eredményre jövünk, hogy mindunk egészen más körülmények forognak fönn, mint a nagy városokban, de ezek jó akaratú és kitartással, valamint kellő felvilágosítás és népszerű ismeretek által könnyen orvosolható lennének.

A nagy városokban, azon szerencsétlen teremtények legnagyobb százalékával szerepelnek a gyermekek halottai lájstromában, a kik a társadalom legnyomasztóbb viszonyai közt jüttek a világra és a legsanyarúbb viszonyok közt élő szülők által dajkaságba adták. Ezek a sajnálatra mélyre kötődömök szerint, többnyire környékterületi kileszenek téve kegyetlen czélljú megvalósítására, azon szomorú sorsnak, mely dajkaságba adásuk által rendszerben bekövetkezni szokott.

Mínálunk a dajkaságba adottak számára aránylag kicsiny, tehát jobban nyilvántartható és könnyebben felügyelhető, bár még mindig elegendő nagy arra, hogy a közgazgatási hatóság figyelmét és folytonos felügyelését igénybe vegye. Népünk sokkal vállalásosabb is, es jobb indulatú, semhogy bűnös cselekmények által saját gyermeke életét kockázza tenné.

Mínálunk a gyermekek egy része az alsóbb osztályú családokban az apólonók tudatlansága miatt elhal, mivel a csecsemők ápolására szükséges ismeretekben, általában felnevelésére kívánató életrendi szabályok megtartásában tájékozatlanok; — azaz jár még a nyomor és néha a családok könnyelműsége is, melynek gyermekei veszélyesültek testi gyöngöseség, életképesség, esetleg a kellő gondviselés elmulasztása és a mi fő, gyermekei megbetegedés esetén az orvosoltatás elhanyagolásának tulajdonítják. — Leszámítva a véletlenség alatti haláleseteket, melyeknek a gyermekek némelykor szülői gondviselés vetkes elmulasztása, de legtöbb esetben tavaszi és nyári idényben a mezei gazdasággal járó borkos és elkerülhetlen teendőket következében felügyelet nélküli

zugasza? . . . Hah gyalázat! mi? A hon árulás! . . . Ugye nevezsz? Kaczagatsz, hisz magyar a magyar falta föl!

S ekkoromvá ballagott tovább . . .
— Hol nyoszogtok hisz bajtársaim? Hol kudizunk együtt? S hol nyertek hisz halalt a szent harc alatt? Branyiczko! — hajh! — nincs — folytata tompán — eltunt minden. Most már csak az emlékezt sílány foszlánya tartja fenn a dieső napokat!
— Es én mégis csak élék! — élék és báragolok hazatúlán; számkivetett az idegen saját hazamból, Gyvaság, tehát a magyarrak saját hazájban sínes otthonba? . . .

— Gyermekek voltam midőn elitavozom, és most — megtört úgy vagyok; — bár az évek még nem súlyosodtak vállamra, az idő nem szántott barádat arcomra, a fájdalom nem bízét helyékhé tejemre, a szerdem még hevíl színtemben, — s mégis úgy vagyok, elszáradt fa, melyet vén koraba tettek más földbe át!
— Elhallgattok, — szeméibe könyek tolnak, s a szív patákja elakarta a fekete szemeket, melyek oly édesen pihentek egy szép barna leánygyermekben, s melyek, úgy féllangoltak a hazamezőn! Ifja még — s maris hontalán! szembekívteve van hazájából, — nem szabad megcsókálni azt a szent földet, mely bőcsöge vála, hol

gyásuk által kívánok téve, valamint azon haláleseteket is, melyek tapasztalás szerint ama idő óta behozott szokásnak tulajdoníthatók, hogy a leggyengébb korban levő csecsemőket tél időben minden életrendi szabályok ellenére könnyen felöltöztetve mérföldnyi távolságra eső községekből megfereszteltetésük végett a templomba viszik.

Az intelligens körökben pedig az újabb időben nagyon lábra kapott müllégen készült pötszerekkel való gyermekápolás, melynél rendszeren takarékossgai szempontból azon visszárdás is történik, hogy azal együtt a csecsemőket életkorával még össze nem férhető mindenféle cselekedetek tartják, számos gyermek életét kockázza teszik; mert semmiféle oldalról a gyermek élete oly gyakran és oly komolyan nincsen veszélyeztetve, mint épen az emésztési zavargások és bántalmak által, melyek az első élethavakban szabályellenes táplálás által idéztek elő.

A modern szoptatás elmulasztása tehát, mely néha elkerülhetlen szükséges, gyakran azonban éppen nem igazolható sok gyermek életébe körül, a mi újabb időben minden kétséget kizáró módon kísérleteleg az által bizonyult be, hogy a leggyengéssébb állatból való téve, csak addig csiraemten, míg teljes légmentesen ellátott üvegekben tartatik, hová a levegőből származó gombák és mindazon szabadszemmel nem látható alsóbb rendű ázalagok (bakteriumok) melyek életüket pusztítják be nem hatolnak, — és hogy a heveny, gyors és bálhurat, mely nyári időbenben számos gyermeket rohamosan a sírba visz, a teljesen légmentes üveggel el nem látott és kellőleg meg nem forrárt téve használata közvetlen káros befolyásának tulajdonítható.

Az elmondottakból kitünik, hogy a tudomány férfini élet érthetően és egész világosan nyilatkozott, a gyermekek halandósága lehető esőkéneké ügyében és hogy azoknak is igazuk van, a kik azt monadják, hogy itt nem elég a sajnálkozás, hanem itt segíteni is kell a dolgon, mert a családok legnagyobb kincsé a gyermekek valamint az államnak legnagyobb kincsé,

szülő faluja van, hol az a szép barna firtű gyermekéany piheni most édes álmát; — túl a hegyen a Duna által lecsolt partokon van mind ez elcsírvé! De ő küzd az idő vas markával, a gaz poroszok kemtelésével, — siet hazájába!

Oh de ez a kéréhletlen sors megtagadta tőle a boldogságot, hogy hazáját mégegyszer lass!

Bágyadság fogta el! — s a lábák is lassankint megtagadták a szolgálatot, az ifju réműve látta a szerencsétlen lassu halalt, érezte hogy hatalmas ellenséggel áll szemben melyet legyőzni képtelen. Egy fához dúlt!

— Irénke! — sóhajt szégyen s a végig gördülő köny megfagyott napbarmitotta arezan, — légy boldog ha én nem boldogíthatlak — boldogítsam mas! Megérdemled anygali gyermek hisz oly forrón szeretlek! Szívem szakad meg, ha arra gondolok, hogy örökre válnunk kellé! Pedig ugyan! En annélkül halok meg hogy láthatnák! Gondolj olykor a szégyen harcosra, kit számkivetett hazájából a szarok! En örökdió fogos feltetted, hogy végtelen boldog légy! Elj azon tudattal hogy jó Laszldó! az harcmezőben halt meg! nem pedig hogy az erdei állatok lakomája lón! —

Reszkettél! Nem a haláltól — de a halál nemétől undorodott, De csakhamar öröm villant

boldogult trónörökösünk egykori mondása szerint az ember.

A mint értesülünk megvény igen-buzgó és rendkívül tevékeny tisztj főorvosa, egészségügyi tanácsos ur e tekintetben a legközelebbi bizottsági ülésen egy indítványt fog beterjeszteni, kívánjuk, hogy annak legjobb sikere legyen.

Meg kell még vallanunk, hogy a gyermekek felnevelésére szükséges szabályok megtartásának keresztül vétele a népnél alig legyőzhető nehézségekre akad, azonban bá az hiszünk, hogy jó akaratú és kitartással mégis nagy eredményt érhetünk el, — de a dolgon segíteni kell, mert lassu viz partot mos.

Dr. Király Mór
járás-orvos.

Irodalom.

Megjelent Mérci Ignác könyv- és zeneműkereskedésében Keszthelyen Hanny Béla 10 új eredeti népdala op. 13. szöveg: Vaszary Béla. Tartalma: 1. Szent-Iványi határban. — 2. Hej a szerdem. — 3. Hamis kis leány. — 4. Nem is zuzok. — 5. Píros rózsát. — 6. Erős heju a dió. — 7. Pírosan érik. — 8. Ha elmegek. — 9. Késő őszel. — 10. Bakaguró nota. Ara 1 ftt 50 kr. Hanny Béla, a fiatal magyar zene-szerző-nemzedék e törekvő és tehetséges tagjának műveit hazánkban még aránylag kevesen ismerik, de annál inkább méltányolják külföldön, hol eddigi szerzeményeinek tuljonyra néve megjelent. Chopin stílusban ír. Valse jai és Mazurkái nagy kedveltségnek örvendenek és legújabb kiadásban jelentek meg. De legnagyobb sikert ért a „Dances Hongroises” (magyar táncok) című négykézre atírt dolgozatával (I. 2. 3. 4. füzet) melyek közül az I. II. füzet aránylag igen rövid idő alatt második kiadásban hagyta el a sajtót. Különösen kiemelendő e művekrol, hogy szebbnél szebb magyar darabok vannak benne feldolgozva finom, izéles átíratban, mindvégig tettesztős elegans modorban, több helyütt nemessebb Classikus változatokban, az eredeti magyar zamatot Rhythmus gondos megőrzése mellett. Az összes hazai sajtó igen kedvesül és elismeréssel nyilatkozott rólok. Kiadó nem kímélt sem költségét sem fáradságot, hogy Hanny Béla legújabb munkája, mely beltrékre méltan sorozódik előbbi műveivel, izéles és esinos kiállításban hagyta el a sajtót és tette ezt azon reményben, hogy a nagyérdemű magyar műpártoló közönség

fel dermetd homlokán, attillája zsebébe nyult s kihúzta azt a kis pisztolyt, mely hű kísérfője, s most szabdoitja leend, — s ajsahoz akara vonni de a kezek is megdermedtek, borzadva látta ezt! — Erom jüti csak egy pevrze szorra! — sutgóda — s a pisztoly ravaszához vissza mefagyott új-ját.

— Isten veled hazám!
— Eljen a honvéd!
— Es most Ur Isten segitsd meg szégyény harcosodat!

S megakara rantani a ravaszt.
Oh de a megmerveit újjának második nem leheté venái.

Borzadva futotta át testét midőn a közelből már hallotta a vadak ordítását, kik jó falatra számítnak.

Szólni nem tud, de azért mozgnak ajkai. Imádkoztok, — és a jó ég meghallgatta a szégyény hontalannak ohaját.

Lábai nem bírták, s elbukott. Azon pillanatban a szívéhez szorított bajtárs hatalmas durranással elizű az ácsorgó farkasokat, hiénákat, — és egy ifju élet költözött társai közé.

A szél szomoruan zugta körül a novvéd holttestét, melyben a szív teli reményekkel indult utnak, s miként teljesültek? . . . — egy szája

pártfogásit kiérdemelni sikerül. I ft 30 kr. előre beköszölés mellett a zenémű díjmentesen küldték meg. A zenemű megrendelhető kiadóhivatalunkban is.

Különfelek.

Vezető-mások. A m. kir. Igazságügyi miniszter pályázatot hirdetett az alsó-erdélyi kir. járásbíróval felállítandó zala-területi állomásra. A jelentkezők közül a zala-egerszegi törvényszék elnök intézkedés folytán Karabélyos Béla járásbíró és Deravics Kálmán, Sziromy Béla járásbíróból alakult vizsgáló-bizottság előtt Murkovics János február hó 26-án a vizsgálót sikeresen kiálotta, s ennek alapján a vizsgáló-bizottság Murkovicsnak mint vend tolmácsnak a képzései bizonyítványt kiadta.

Szosztariás József éf. ki. közjegyző megszökött inasát a csendőrköz vizsgálózták Kanizsáról Lendvára, s jelenleg vizsgálati fogságban van. A vizsgáló bíró kihallgatva, Szosztariás törődelmessé vallomást tett előtte, nevezetesen bevallotta, hogy a szökeést már előre tervezte, s be ismerte, hogy adósságokat csinált a boltokban, szabónál, szusternél, szíjjárónál, s azoknak kiegyenlítését jegézte gazdája által éppen azon a napon, a melyik előtt megszökött; továbbá beismerte azt is, hogy a gazdája puskáján és revolverén kívül még két órát vitt el magával, egyiket az órástól a másikat pedig kocszadónójától. A vizsgálat kiderítette azt is, hogy ő nem volt őrmester s csak a három éremtől éljen jótalannal élte. S csak azt az egyet nem akarta beismerni, — a mi a körülményekből itélve valószínű volt, — hogy ő a gazdáját bántalmazni, vagy talán kirabolni akarta volna. A vizsgálat befejeztével márczius hó 3-ik vagy 4-én fogják Szosztariásot Zala-Eggerszegre szállítani.

Dühölt hó. Stera David lendvai-lakosi korsómaros, a ki egyszerművel fuvarozó is, december hó 31-én elküldte fogatát N.-Kanizsára, hogy onnan a raktárból dohánny szállítson, s ez alkalommal ott egyik lovat megkaprta egy dühölt eb. A marás következtében keletkezett seb rövid idő alatt begyógyult. Február hó 26-án azonban midőn ismét Kanizsáról dohánny szállított, a lovon

sáppadt holt lón a szék fűből, ki forrón szeretete hazáját, azt a kis piros arcú angyalt ott a mura mellett, és biszke volt becsületére.

A vadak ivólta szaladtak, a baglyok síkoltozva röpködtek körül a szegény ifju tetemét, a kanyák, varjúk, verecskék karrogtak mintegy halott állat tartván felett; — a hó nagy pehelyekben hullott-hullott betemette a bontalan hosszú hulláját, mint egy jelezvén, hogy mindennek lesz vége. A szék tánczolóva hordta a vér nyomokat messze-messze, úgy hogy senki sem gondolt arra, hogy a fehér hó alatt egy ifju pihenő örök almat várva a feltámadást, midőn kezét szoríthat bajtársával.

Oh ég adj szégyen hónapcán ott fóm jobb hazát.

Kezdő.

Mi a világ?

*Mi a világ? . . . Egy nagy korsómar,
Az Isten a korsómarosa. —
Hogya nucsa is nyere: —
Minden ember törzsenélge! . . .
Két haroból mernek bony, —
Nincs több korcsma, hogy ne kelne! —
Egyikben az öröm, csapja: —
Drágább bor, de a jobb fajta!
De a másikt! . . . Sóbát titán,
Megkedvelni még se bírta;*

utközben kezdtek mutatkozni a veszteség jelei, a hó kezdett mindenhé harapni, hazakézevethet már saját magát is harapdálti kezdte, minik folytán a korsómaros elhívatta Brull Lipót állatorvost, ki megnévén a lovat, constántra rájta a kitört vesztéséget, s ez esetről az állatorvos jelentést tett a főszolgabírónál, ki nyomban elrendelte a dühölt lókat elpusztítását.

Zala-terület. Torna Tóni kitűnően szervezett nagy-kantári zenekara 1889. márczius hó 1-én a nagy vendéglő étteremben zene-estélyt rendezett. Melyen városunk intelligenciájának legnagyobb része jelen volt; a zenekar prezziz játkával a hallgatóság legnagyobb elismerést nyerte ki: minék többszöri tapsvihár által adott kifejezést.

Tíz. Csesztregn február hó 24-én három ház a mellékepeketelek együtt légezt. A tüz állítólag gyújtogatás következtében keletkezett. A gyantó Domonkos Kálmán csesztregi lakosa irányul, kit már többször gyantusított lánya féltével s gyantó aláján is a csendőrköz éf. ki. fogták s sikert. Lettett bevallotta, azonban, midőn behozták Lendvára a járásbírószághoz, ott mindent eltagadott.

A zalai vasútrake legújabbab következők jegeztek részvényekre összekelt: Sohar Kálmán Kozmadombia 100 ft, Balogh Emil K.-Kálozfa 100 ft, Hirschl Miksa Alsó-Lendva 100 ft, öv. Dobos Istvánné Alsó-Lendva 100 ft, Utassy Béla Belintoz 100 ft, Treiber Imre, Fehér Ferenc, Zsolodos Pál, Kovács Pál Gyertyános 100 ft, Molnar József, Zsitsek Mátyás, Németh Vendel, Soos Vendel, Tóth István, Génesz István Gyertyános 100 ft, Bartal György és neje Kertész-Miklós 100 ft, Reichenfeld Mátyás Lendva-Ujfalu 100 ft, Konkoly József, Bocsa János Dobri 100 ft, Stern David, Kulcsár János, Mesits Marton, Weszeli József, Tóth Imre, Both Miklós, Kóta István, Varga Imre Lendva-Lakos 200 ft, Klein Benedek K.-sz.-Miklós 100 ft, Kenyeres Antal, Fleisch Ráji Rédlis 100 ft, Soos Károly, Tóth János, Kovács Pál Rédlis 100 ft, Sohar Antal, Danes Miklós Rédlis 100 ft, Guzmics Mihály Rédlis 100 ft, Nagy György Rédlis 100 ft, Vörös Mihály Hosszafalu 100 ft, Fischer Ignác Pince 100 ft.

Február hó 28-án k. sz. Miklóson a posta házáj igen kedélyes tánc-estély tartott, a jelen volt táncosnők koszorúból egyet virágokat felcsemlenték; Alliasis kisasszonyok, Wendl kisasszony mint helybeliek, s két más községbeli virág Guttmann és Zakó kisasszonyok. Alsó-Lendváról, de kivülök még számos szép s fiatal asszony is volt jelen. A társaságban feszelen jó kedély uralkodott, s a táncos párokat csak az alablon bebetűt reggeli nap fénye választá szét.

*Abhol föle a bú, a bánat,
Csendű löré! . . . Aharhánynak
Verré vallott poharában!*

*A korsómaros ilyen árban
Regen ner már a korsómarban,
Mennyi messze, — egy-egy csillag —
A sötétben réig elváltani!
S a korsómaros, — mint a többi
Működ, csak a rozsát itat.
És az ember, hlyha ember!
A jübbikből kerni nem uer!
Abbot — kisse komiz nota!
Néha kapcs csak kóstoloba,
S ha a börtöl kedvő tanad,
Valladot a gerendibát;
Nem tartasz a gondból, bütöl!
Musszikól az exekutor . . .
Nemokora eszeveszed!
Kikopót a becsületet,
Ki se pillantás a pohárból,
S már kábólatk a korsómarból,
Kinn serezt má a bünözésztro
— Sütet börtön, uche aját!
Kivál farac, felül sörös,
Oda tartat a korsómaros!
Lathatában, tibos zára
Akkor talal majd kulcsára:
Majd lá a jó vög itélet.
S in vitéljia a vendéget!
Uj korsómarob, új borára
A korsómaros, . . . Adig! Rájába!
Mégátnad a sörmegiszás!
Nem jöhets majd onnan vissza!*

Bar.

Gvász isteni hitélet. Az órszöri ref. e. gyz-ház egyes esepersi hivatala, mely 24-ikére határozta a boldogult fenséges Rudolf trónörökös halálára gvász isteni tisztélet tartását. Az egyház meggy. tölbi gyülekezetében azgyónt a szent-nyelvű gyülekezetben is megtartott a gvász-temi tisztélet a fent. ir. időben. Nagyistületű Antal Dénes lelkész ur felvévén alapulék szent David Zólt könyve LXXXII (82) 6—7-ik verseit. „En mondotam: Istenek vagytok, és a magoszasognak fiait ti mindnyájan. De minden kétség nélkül mint egy közeber meghaltok, és miat akaraki ti lejed-lek, elhullatok. Ezen igékből kiulvada megmagyarázta a gyülekezet előtt azt, hogy mi egy fejedelm s mi annak költöcsége, s hogy mit vszérhet egy nemzet a szeretett trónörökösön, hlyez anny, kadcs, remény, fúrót. Hosszban tartó beszédét a legnagyobb esendben a figyelemmel hallgatta a szép számban megjelent halgatóosság s a szent lecke zambai szeriut emlék ösziopot emelve magának szíveben a boldogult fenséges trónörökös emléke irant, s a gvász esetet szem előtt tartva tavozott a szentegyházból. Minden egyháztagának melyen emlékező véssodott amaz örökre emlékeztetés mondat „Isten aldja meg imádott hazánkat.“

Cserbán Károly derek általspanuk buzgólkodása folytán a megyei gyzóköz egyesület a keszthelyen építendő gvász isteni építéste költségeibeg egyzersmindenkora 1000 forinttal járult

Vnyudjázás. Esey László, kir. tanácsos több mint felszázadot át, balaton-felvidéi gvagyintézet gyertájára saját kérdékre és Simon Zsigmond thányai apát meghallgatása és beleegyezésével évenként 1200 forint elfogytigyan nyudjázattat.

Kitűnétés. Megyénk legelső földirtokosa, Festetics Tassló gróf. a badeni nagyhelyregré zártíri országlárod nagykérésével tette ki a ki királyi önk. felsége megengedése hly. F. T. gróf a nek adományozott földet visszhesse.

Kinevezés. A m. kir. igazságügyi miniszter Nádasy Aladar zala-egerszegi kir. törvényszék aljagyzót ugyanazon törvényszékhez jegzvőé ki nevezte.

Köznevelésvitányítás. A zala-egerszegi ügyvéd a Schmeller-féle ügyben részere bíróság megítélit s ft költséget a zala-egerszegi polgári és középkereskedelmi iskola ifjúsági segély-egyesület részére volt szives adományozni, melyért köszönetét fejezi ki az egyesület elnöksége.

Megszabadult töl a tanács. Szilényeg közegben bírósz Lőrinc József nevű oklevél nélküli egybét fogadtak fel tanító, a ki úres óráiban mellesken hamis leveleket kiállítással foglalkozott, mely nem megvetendő jóvedelmét biztosított számára. Azonban a Nemezis utolerte s több bímtarsalval elfogott. Messze kiterjedő „lökötés“-nek akadt nyomára derek esendőségünk.

Pákán múlt hó 16-án a Clement-féle úrodalom bérőjének egy labas partja légezt. A kar 2000 forint. A tüz kelerészesnek oka ismertetend.

A Balaton állomása. Sényi Ferencz somyarczi lakos múlt hó 19-én egyedül ment át Balaton-Keszthelyra halászni. Este midőn hazafelé, Mészcs Györök határában nagy riama lévén — a mit ő sőtöihen nem látott — a vízbe zuhant, Sokaig a víz fellett tartotta magát s a jégben akart meg kapaszkodni, de körmei — mint a hullan latható, leszakadtak újáról; majdnem egy óraig hallatszott a szerencsétlen segélykiáltása; — a messze-gyöki halászok nagynehezen hajóval közelebb nyomultak, de mire vagy 20 méternyire közelébe hózz, Sényi már nem adott magáról jelét, a víz alá merült. A sötétjégek keresték de el nem akadnak az eseményre, midőn a 20-án találtak meg holttestét, azon a helyen, a honnan a segélykiáltások jöttek. Egy tisztyája hal volt nyakában, a karján pedig az éltés társasága.

A Keszthelyi keresztelői ifjak önképző egyesite f. hó 20-án az „Amazon“ szálloda nagytérmeben a folszavással, hangversenyvel egybétöltött táncestélyt rendezett, mely a legjobban sikerült. — Ugyonis az otáni „A r s a s k ö r“ a „Nemzeti szálloda“ saját helyiségében hétfőn 4-én táncestélyt rendez; az idén a nevezett körnek másodikké estélye s remélhet leg még jobban for sikeresülni mint az elmúlt évben, mely ki-jelen fog lanni.

Mint hírlki. Keszthelyen egy második tükarekpenztár alakult mely „Polgári Takarékpénztár“ néven fog működni. Czéjja a polgároknak öleso kamatra penz adni.

Múlt hó 18-án Keszthelyen az összes korsómarosoknál razált tartott a rendszög a boros-flaskók lelett, meggyízóndi önájván, vajlon melyik korsómaros adta ki a tjesz. Úres nyevé mérték; tulajdonal azonban olyanké csak két helyett

Rosenberger Mátyás és Gyermathai Gyula vendéglőben találhattak fel, s a többi 24 vendég loból több kevesebb üveget kellett elköszönni. A szolgabíroság a koresma és vendéglő tulajdonosokat pénzbírsággal büntette, s egyszersmind ki adta szigorú rendelkezést, hogy ily ismétlődéseket a legszigorúbban tekintet nélkül fogja üldözni s megelintéti. Ezen utóbbi kikötésről az összes koresmasorsós szerződtek egymás között, hogy a bort tekintet nélkül a minőségére 20 kron alul egy sem adja, s persze a teljes mértékét ki fogják szolgálni a közönségnek, az ezen szerződés ellen vétek első sorban — 50 — frt 2-ór 50 — 100 ig, 3-ór 100 — 120 frt terjedthet pénzbírsággal sújtják. S két tanu igazolására a pénzbírság egy általuk választott bíróság utján döntetik el. Nagyon helyesen van ez intézkedés; mert hírhedt hogy a közönség jobb borhoz és teljes mértékhez fog jutni, már azért is; mert ha nem előzőből 20 kron a bor, mindenesetre a jobbabból fog hoztatni, s a koresmasorsó a konkurencia kedvéért jobbat fognak mérni, s a „vinkó” jut a francziának. (Prosit Zsidi bor.)

Vetők a következ gyászentelés: Alulírottak szomorodott szívvel jelentik fejletheten édes atyjoknak, apósuknak, nagyatyjának illetőleg sógorának Böles József nyugalmazott gondnoknak f. évi február hó 25-én d. u. 3 órakor az utolsó szentésgel átjatos felvétele után éltetkora 71-ik évesben szélhűs következtében történt gyász elhunytát. Hált tetemi szerdán febr. 27-én d. u. 4 és fél órakor fogunk a Csáktornyai sírkertben örök nyugalomra tétetni. Az engedéltó szentmise aidozat pedig esztörtökön d. e. 10 órakor a csáktornyai fűd templomban fog megtartatni. Csáktornya, 1889. február 25-én. Béke porai! Böles Sándor, Böles Béla fia! Böles Gyula unokája. Geisclhager Emilia, Moszt Maria menyei. Szilágyi Wilhelmine szül. Svoboda sógorója.

A „Mátyás Diák” című élelzap legutóbbi száma felív melléklettel, sok képpel és pompás szöveggel jelent meg. A különös élelzapot, a melynek az utolsó számban Tilsos Kálmán van alaposan kifüggőzve, melyet átánjuk olvasóink figyelmébe, hangsúlyozzuk, hogy a lap erős ellenzéki irányu s a jóízűs követelményeknek minden tekintetben megfelel. A „Mátyás Diák” előzetési ára egy évre 4 frt, egy negyedr 300 e f y r t (E legelősből magyar élelzapból a kiadóhivatal (Budapest, kishid-utca 9. szám.) készségesen küld mutatványszámot, ha e végett egy levelező lapon fordulnak.

Liszt-kivételnek a nyugat-európai és az amerikai kikötőkbe 1888. évben következőleg oszták meg: Glasgow 320.816 m. mázsa, Liverpool 306.032, London 166.074, Rotterdam 27.970, Leith 166.643, Bristol 102, Boreaux 11.495, Rouen 141.230, Nan alcs 1000, Dunduquerque 300, Barcelona 11.781 Altanteo, Lisabon 8.245, Malta 250, Amsterdam 1400, Rotterdam 6200, Antwerpen 2033, Newyork 21, Brazília 106.675 m. mázsa. Összes kivétel az 1888-ik évben: 1.471.827 m. mázsa.

A keszthelyi takarékpénztár részleánytársulat múlt hó 18-án tartotta meg XIX-ik rendes közgyűlését. Az igazgató jelentése szerint az illetézet múlt évi forgalma 10296 frt 11 kr. tiszta nyeresémény eredményre. A közgyűlés határozta el, hogy a társaság a nyereséményből 300 részvény után 12 frtjával 3600 frtot fizet; a tartalékot pedig esztől 8850 frt frt, jótékonykedőokra meg-szavazott 430 frtot, a maradvány pedig az 1889-ik évre előirátik. Az igazgató tanács két megúrult helyére Pap Sándor elnök és Dr. Dunst Ferencz apat urak választattak meg. — A könyvelőnek és a pénztárnoknak 100 — 100 frt, a szolgának 25 frt jutalom szavaztatott meg.

Közgazdaság.

A trágya szétosztása a különböző földekre.

Egy gazdaságban igen nagy fontossággal bír a trágya készítése elő-átása, minél fogva az egy figyelmet és alapos körültekintést igényel. Gyakran intik a gazdákat a túlerős trágyázás ellen, s bizonyos is, hogy az ilyen túl trágyázás kivált a gabonavetéseknél fölötté karunkra lehet: nem ritka az eset, hogy valaki azon elzól, hogy kitűnő termésé legyen, erősen megtrágyázta földjeit és csak igen keveset aratott.

Van a trágyaerőnek bizonyos maximuma, különösen a friss trágyánál, melyet meg kell közeletelni, hogy a lehető legtöbbet érjük el általa, de a melyet azt nem szabad lépünk, ha nagy veszteségnek nem akarjuk magunkat kitenni. Ez a határ pontosan meg nem állapítható, s csak azt tudjuk, hogy az időjárás mellett a földek minőség szerint különböző, s hogy az agyagos, nedves szántóföld erősebb trágyázást igényel, mint a homokos és meszes, melegebb talaj.

Az olyan gazdaságok, hol nagyfokú trágyázás van szokásban, nem igen gyakorlik, s ezeknél a veszély egyszerűen elérkehet az által, hogy nem gabona, hanem oly növények alá trágyáznak, melyeknek a nagyon erős hajtás sohasem árt meg. Kukorica, zölden lekasalando búkköny, a legtöbb jógyerménység stb. ninesnek kivéte a túl trágyázás veszélyének. Ezek a trágya kővésségét annyit vonnak el, hogy a rájuk következő gabona már nem szenved általa.

De sokkal gyakoribb az olyan eset, hogy csupán a trágya oly nemű szétosztásáról kell gondoskodni, miszerint mindegyik szántóföld, mely a trágyázásra szorul, legalább a minimumot vagy a legszükségesebbt megkapja. Ilyenmü viszonyok közt rendszerint al a szabály, hogy csak arra kell törekedni, miszerint az egész gazd. alapját képező főszántóföldek, vagy azok, melyekben szem és szalma termelése nézve legjobban megbízható, teljesen trágyázassanak, habár ennek folytán a kevésbé fontos földek trágyázatlanul maradnak is. E szabály alkalmazása persze nagyon is gyakori, s azt nem is szabad nagyon korlatolni. De másrészt nagy kiterjedést se engedjünk neki, mint az sokszor megcsik, a mennyiben a főszántóföldeknek több trágyát juttatunk, mint a meny-nyire szükségük van, a többiből pedig mindent megvonunk.

Igaz, hogy sok esetben bizonyos meghatározott mennyiségű trágyából több hasznunk lesz, ha nagyobb mennyiségben hordjuk azt egy jó szántóföldre, mintha annak egy részét ott elvonjuk és rosszabb földekre hordjuk; de ha az utóbbit rendszeresen, folyton elvonjuk a trágyát ez még rosszabb lesz, ugy hogy a jobb szántóföld hozamátöbbte már aztán nem ér fel azon veszteséggel, melyet a teljesü trágyázatlan földön szenvedünk. A ki tehát tekintettel van szántóföldjeinek általános erőfőntartására, s azoknak jövőbeli állapotára és jövendő termésére: az nem fogja nagyon kiterjeszteni azon szabályt, hogy csak is a jobb földek trágyázásáról kell gondoskodni, s a rosszabbakat elhanyagolni.

A ki egy meggyengült gazdaságot lábra akar állítani, az tan kéntelen lesz a jobb s még teljesen ki nem merült földekről elvonni egy részt a szokott trágyának, s ezt azoknak juttatni, melyeknek erejét újra emelni akarja. Azokkal az általán kiméletesekben is kell bábni, s ez természetesen az aratás ősszűvelédelme visszahatással is lesz, de erre el kell készülnünk. Mert a kimerült földek első trágyázása csak csekély hatást mutat. S ép itt nyílik a gondolkodó gazdának alkalma eltalálni annak módját, hogy se innen se túlról messzire se menjen.

Ha képek vagyunk az egész szántóföldet kellő mértékben trágyával ellátni, megis a trágya felborsolásánál mindig tekintettel kell lennünk minden egyes szántóföld alkatára. Ha ugyan is az agyagos, kemény talajt és a laza, homokos és meszes talajt egyforma trágyázási állapotban akarjuk tartani, akkor mindazonáltal az ellobbit mindig erősebb trágyázásban kell részesítenünk egyszerűen, mivel a semény agyagos föld est elbírja, anélkül, hogy buívára válék, míg a gyenge trágyázás semmi hatással se lenne rá, s csak elrothadva heverne benne. Viszont kétszeres trágyázás mellett kétszeres termés hozhat, anélkül, hogy kimerítenék. A laza, meleg talajban ellenben a trágya hamar bomlik szét, s itt már az erő-

trágyázásnak káros következményei lehetnek. A trágyát itt hamarabb fogyszatni el, s azért a trágyázást annál gyakrabban kell ismételnünk. Minél lazább és homokosabb valamely talaj, annál többet használ neki a gyengébb, de aztán gyakoribb trágyázás. Általában azonban feltehető, hogy ez ellentétes talajoknak az évek bizonyos során egyforma mennyiségű trágyára van szükségük, s így a helyes és előrelátó beosztástól függ mindig az illető talaj legelőszérűbb és legbiztosabb használatára.

Tollkarczok.

Nő: Ugyan édes tisztelendő ur vétek az, ha én örömeim talalom abban, ha szépségemet dicsérik?

Pap: Mindig vétek az, ha valaki gyönyörtől leli a hazugságnál.

Vevő: Nézze, ez az esenyő nem jó, nem lehet már lecsukni sem.

Kereskedő: Nem lehet lecsukni? hiszen le volt csukva mikor vette, hanem bizonyosan nem vizsgáztott rá s meg áztatta, azért romlott el.

Felélés szerkesztők:

PATAKY KÁLMÁN, VACHOTT KÁROLY

Kiadótulajdonos:

KARDOS G. nyomdatulajdonos.

HIRDETÉSEK:

KARDOS G.

nyomdatulajdonos Keszthelyen és Alsó-Lendván.

Ajánlja a nagyerdemi közönség becses figyelmébe a kor követelményeinek megfelelő modern betűkkel berendezett

KÖNYVNYOMDÁIT.

Elvált a legelősből kiszolgálás mellett, bármely a könyv- és könyvnyomdai szakba vágó nyomtatványokat, nevezetesen: takarékpénztári- s közönségi táblázatokat, falragaszokat és teljes műveket stb. Meghívó, eljegyzési és névjegyek, tánczrendek és gyaázlapok egy óra alatt elkészíttetnek.

Hirdetmény.

A való időny alkalmával ajánlom a t. közönségnek gazdasági |; lóher, luczerna, tengeri, zab és búkköny; | valamint kerti vetemény magvakat a legjobb minőségben.

FREYER FÜLÖP

Alsó-Lendván.